

Papers

Publicació de la **Lliga dels drets dels pobles**

“LA PAU S’HA DE CONSTRUIR SOBRE EL CONSENS”

El director del Centre Unesco de Catalunya, Fèlix Martí, inicia un cicle de xerrades sobre el País Basc

“**L**a pau al País Basc s’ha de construir sobre la justícia i el consens de totes les parts implicades. Els nacionalistes espanyols han de poder viure segurs al País Basc i els nacionalistes bascos han de poder tenir l’esperança de plantejar l’autodeterminació si la majoria de la ciutadania ho vol”. Són paraules del director del Centre Unesco de Catalunya, Fèlix Martí, en el transcurs de la conferència “La recerca de la pau al País Basc” que va tenir lloc el 18 de novembre al Casal Pere Quart de Sabadell.

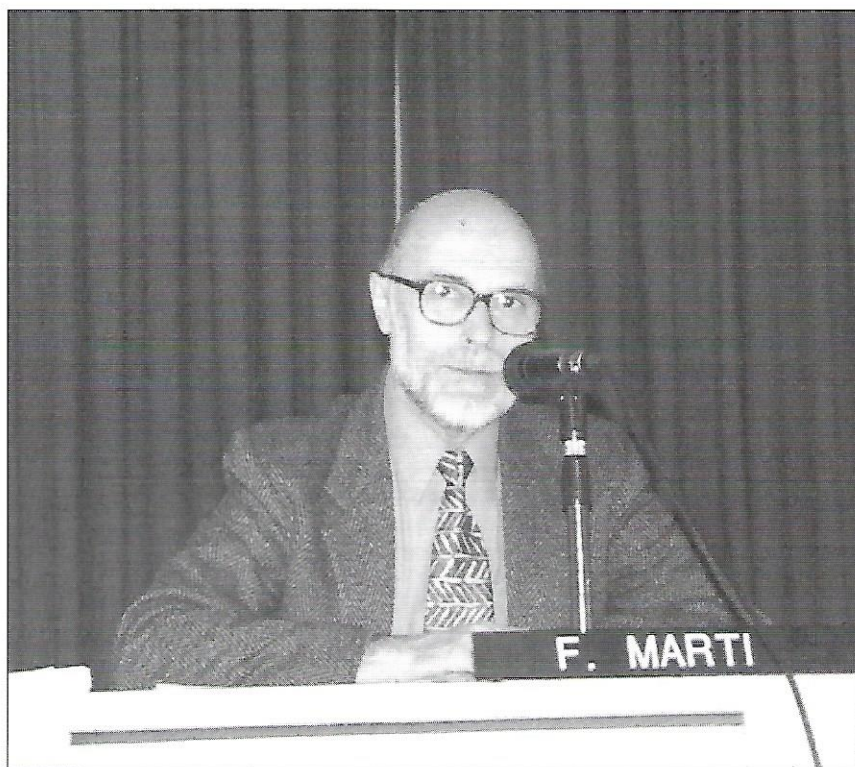
L’acte formava part del cicle de xerrades organitzades per Politeia, escola de formació política de la Lliga dels Drets dels Pobles, amb l’objectiu d’analitzar i reflexionar sobre qüestions polítiques d’actualitat.

Fèlix Martí va apuntar com a condicions indispensables per l’èxit del procés de pau al País Basc la utilització d’una metodologia de negociació que inclogui totes les parts, que estableixi terminis i que vagi més enllà dels gestos, examinant les causes de la violència per tal d’evitar que es torni a repetir en el futur. També va remarcar la importància de no tractar la qüestió dels presos aïlladament i de la necessitat que el govern central faci un gest favorable i ràpid en aquest tema, traslladant els presos al País Basc, que “d’altra banda -assegura- no seria res més que fer complir la llei i per tant fer justícia”. El director del Centre Unesco de

CICLE DE XERRADES

La segona conferència del cicle de xerrades “El País Basc” va anar a càrrec de Miquel Sellarès, que va oferir la xerrada “L’evolució de la política basca”.

La programació de Politeia per al curs 98/99 continuarà a mitjans de

Fèlix Martí, Director del Centre UNESCO de Catalunya.

Catalunya va assegurar que el procés de pau al País Basc té una gran transcendència per a tot l’Estat espanyol ja que “posarà a prova la fondària democràtica de l’Estat i obrirà un debat sobre la manera més justa d’articular les diverses nacionalitats”. En aquest sentit, Fèlix Martí va demanar la mobilització de la societat civil catalana en favor d’un veritable procés de pau al País Basc.

febrer amb el seminari “Ètica i política” a càrrec d’Àngel Puyol, professor de la Universitat Autònoma de Barcelona.

La iniciativa de la Lliga dels Drets dels Pobles de portar a terme Politeia ha tingut una bona resposta de públic a la nostra ciutat.

Núria Farell

Xile:

PRESONERS DE LA DICTADURA

No ens detindrem aquí a parlar en detall del cas Pinochet. La premsa internacional ha informat àmpliament del fet. Simplement diguem que estem contents que Pinochet hagi rebut la condemna i la humiliació internacional.

El que ens ha sorprès a molts en aquest cas, però, és l'actitud del president xilè i d'alguns altres líders polítics xilens fins i tot aquells que es diuen d'esquerra quan parlaven i defensaven el "Senador" Pinochet i deien que com ex cap d'estat tenia immunitat, que hauria d'haver estat jutjat a Xile, i que amb aquesta actitud internacional s'ha perjudicat la transició xilena.

Es pot considerar que ha estat cap d'estat un dictador colpista que va arribar al poder assassinant el veritable cap d'estat del país? Fer-ho i pensar que té immunitat, creiem que és fer-se còmplice del seus actes.

Hauria d'haver estat jutjat a Xile? Per descomptat, tots estem d'acord en això, però a Xile no se l'ha jutjat ni se'l jutjarà, les lleis que el dictador va deixar en herència ho impedeixen.

S'està perjudicant el procés de transició? Preguntem-nos, quina transició? Pot haver-hi transició en un estat que segueix funcionant amb les lleis dei-

xades per la dictadura? Es pot parlar de transició en un estat que segueix designant els seus representants amb un sistema electoral dissenyat per la dictadura per garantir la seva influència durant molts anys?

No són més que algunes preguntes.

Que els polítics de dreta i que els familiars dels militars professionals, així com els favorits del règim aplaudeixin i defensin al dictador entra dins d'allò comprensible. Que el president Frei ho faci, també, al cap i a la fi és fill d'un dels instigadors polítics del cop d'estat contra Allende, el demòcrata cristià Eduardo Frei. El que no comprenem, però, és la postura de líders com el socialista Ricardo Lagos, que segons les seves declaracions: "comprèn la postura del president Frei de defensar el senador Pinochet". Senyor Lagos, el "senador" Pinochet, com vostè el qualifica, va arribar al Congrés pel mateix camí que vostè? És això transició envers la democràcia? De quina democràcia estem parlant?

Creiem que molts líders polítics del centre esquerra xilè - entre ells Lagos - parlen amb por, i aquí ens sorgeix una nova pregunta: és possible la por en una democràcia? La por és una eina de treball de les dictadures i ens

atrevim a assegurar que si a Xile els líders polítics de centre esquerra senten por és perquè segueixen essent i sentint-se presoners d'una dictadura que encara viu a Xile.

El cas Pinochet ha permès veure aquesta situació i probablement això hagi estat el més important de tot el cas.

Si us plau, no parlem de transició democràtica a Xile. No pot existir transició envers la democràcia en un país on se segueix governant amb la constitució promulgada per la dictadura. Una constitució quasi impossible de reformar segons les indicacions legals deixades pel règim dictatorial.

No es pot parlar de transició democràtica en un país on per decret del dictador existeixen càrrecs de representació vitalicis.

I una última cosa: ens ha dolgut profundament escoltar a líders progressistes d'arreu del món fins i tot de l'Estat espanyol que, referint-se al dictador Pinochet, parlaven del "senador Pinochet". El poble, senyors, mai no nomenarà Senador a aquell qui ell mateix no hagi escollit com a tal. Així entenem nosaltres la democràcia.

Q. M.

Costa Rica

CAMPANYA CONTRA L'ARMAMENTISME

L'ex president de Costa Rica i Premi Nobel de la Pau l'any 1987, Òscar Arias, ha llençat la iniciativa de crear un Codi internacional de conducta sobre transferència d'armes que prohibeixi vendre armes als països que no respecten els drets humans ni els embargaments internacionals i que no participin en el Registre de Nacions Unides sobre armes convencionals.

Segons un informe recent de l'Organització de les Nacions Unides, les armes lleugeres com pistoles, fusells d'assalts, metralleres i granades, són els elements causants de la majoria de les víctimes en les guerres que tenen lloc actualment al món. El més greu

d'aquest informe és la constatació que fa que de tots els morts en aquestes guerres el 90 % són civils, ancians, dones i nens que no participen directament en els conflictes.

Actualment no existeix cap norma a nivell internacional que reguli la producció, el comerç o la possessió d'armes lleugeres i el Registre d'Armes Convencionals de l'ONU solament recull les dades de set sistemes d'armament pesat.

Òscar Arias va declarar fa alguns dies a mitjans de comunicació europeus que en la majoria dels països existeix una relació directa entre despesa militar i pobresa. La campanya que Arias inicia amb el suport d'altres Premis

Nobels respon segons l'ex president de Costa Rica a principis humanitaris i, comparant-la amb la campanya recent contra las mines antipersonals, ha dit que "tanto las minas como las armas pequeñas de fácil circulación y manejo merecen el adjetivo de antipersonales. De hecho estoy casi seguro que las armas pequeñas, procedentes del comercio ilegal, han producido, en cualquier año reciente, más muertes de civiles que las minas antipersonales."

"Hi ha països que dediquen a la despesa militar el 3% o 4% del PIB i potser n'hi hauria prou amb augmentar la despesa social en l'1% o el 2% d'aquest mateix PIB per duplicar l'infraestructura de salut i educació."

Colòmbia: EL DIFÍCIL CAMÍ DE LA PAU

El president de Colòmbia Andrés Pastrana ha iniciat un procés de negociació amb la guerrilla en un intent d'aconseguir la pau en un país que des de fa tres dècades suporta una guerra interna en la qual la coca, la corrupció i els interessos personals, econòmics i polítics de caps militars i caps guerrillers tenen molt a veure.

La promesa electoral de Pastrana d'entaular un diàleg amb la guerrilla li va permetre obtenir la presidència de la República amb la major afluència de vots coneguda en la història colombiana. Aquesta promesa el va portar quan solament era president electe a entrevistar-se en la selva amb Manuel Marulanda, el líder de les "Fuerzas Armadas Revolucionarias de Colòmbia" (FARC), principal força guerrillera al país.

Ara que ja ha pres possessió del seu càrrec de president (el 7 de novembre), el país espera amb certa ansietat les primeres passes negociadores envers la pau. El poble colombià està cansat de conviure tant de temps amb la violència, amb la guerrilla i la contraguerrilla; amb la producció de coca que guerrillers i contraguerrillers defensen perquè viuen d'ella; amb la corrupció; amb l'existència de grups paramilitars i cossos de seguretat privats al servei del amos de la droga que controlen grans extensions

Manuel Marulanda i Andrés Pastrana negociant en un lloc apartat de la selva colombiana.

de la selva del país transformades en zones exclusives de cultiu de coca. Durant els darrers 20 anys s'han produït a Colòmbia, a més de la violència provinent de la delinqüència comuna, més de vint-i-cinc mil assassinats polítics i execucions extrajudicials als quals s'han de sumar els milers de desapareguts, segrestats, torturats, o els morts en accions bèl·liques.

Segons el Comitè Interamericà de Drets Humans, un "vel d'impunitat ha cobert tradicionalment aquest tipus de violacions. Hi ha un nivell de delinqüència relativament digerible per les nostres societats; però quan les conductes delictives es generalitzen com ha passat a Colòmbia, amb un nivell de delinqüència tres vegades superior al de Brasil i deu vegades major que el dels Estats Units de Nordamèrica, la capacitat de resposta de l'aparell judicial queda desbordada i garantida la impunitat".

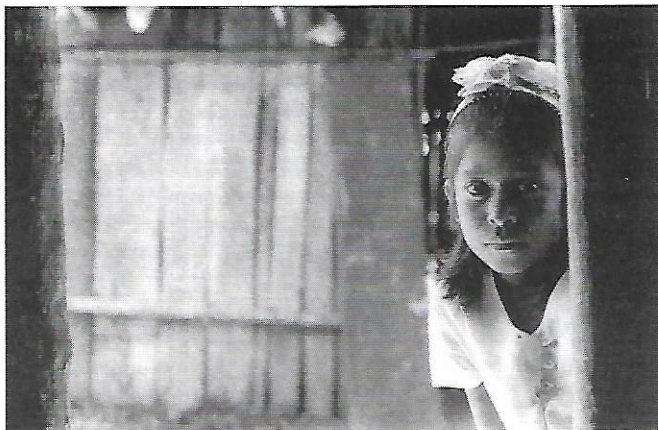
A Colòmbia el govern que deixa ara el poder en mans de Pastrana ha reconegut públicament que més del 95 per cent dels delictes queden impunes al país.

Aquesta situació tan greu ha fet que el

Re-lator Especial sobre Execucions extrajudicials de les Nacions Unides recordés a les autoritats colombianes "la necessitat de tot Estat democràtic d'exercir un monopoli de l'ús de la força".

Aquests dies a Colòmbia es torna a parlar de pau. El president Andrés Pastrana té por davant una tasca difícil i un gran repte i el primer que ha de fer és sens dubte acceptar les recomanacions de les Nacions Unides per enfortir l'Estat de dret i afavorir el procés de pacificació. Aquestes recomanacions van en la línia de la supressió immediata de la justícia regional o "justícia sin rostro"; en l'atribució a la justícia ordinària de tots els processos per violació dels drets humans que segueix tramitant la justícia militar; en l'extirpació immediata de tot abús i símptoma de corrupció en les forces armades; en l'eliminació definitiva de tots els cossos de seguretat privats; en l'extirpació total dels grups paramilitars; en una política més ferma davant el fenomen dels desplaçats forçats; en una profunda reforma judicial.

Són mesures urgents que venen sol·licitant des de fa temps tant Nacions Unides com el Comitè Interamericà de Drets Humans com també l'opinió pública colombiana. Són mesures que no necessàriament formaran part de les negociacions de pau, però que no poden esperar a la firma definitiva de la pau, perquè són la condició per a recuperar plenament al país l'Estat de dret bàsic perquè la pau veritablement sigui possible i duradora.

Els nens i nenes camperols són els que més sofreixen la situació de violència a Colòmbia.

(Foto REUTERS)

ZANZIBAR, PORTA DEL PAÍS SUAHLI

Zanzibar, watalii karibuni”, diu una cançó ara força de moda a l'illa tanzana. És a dir, “benvinguts els visitants”. No costa gaire comprovar que, efectivament, la paraula “karibu” (en suahili, benvingut) és la més utilitzada pels habitants d'aquesta illa que Alberto Moravia descrivia com “un paradís que va ser un infern”. Perquè el passat tràgic que arrossega Zanzibar, sobretot per l'ignominiós esclavatge, com a part inesborrable de la seva història conviu en una estranya barreja amb les olors màgiques de les espècies i el gest amable de l'hospitalitat suahili, dos dels signes més obvis per al visitant acabat d'arribar a port que es troba en un lloc d'atracció poderosa. Aquí les sensacions són com les olors, que es superposen sense previ avís: el perfum del clavell i el cardamom es disputen els carrers de la

Ciutat de Pedra amb la femta i les deixalles acumulades en piles a l'aire lliure. Un exercici sensitiu previ com un peatge per començar a estimar aquesta terra.

Els zanzibarencs no han estat un poble beneficiat per la història. Per això encara sorprèn més la seva benvinguda invariable cap a l'estranger. Ho explica en part el fet que el poble suahili, que abasta una extensa regió de la costa de l'Àfrica oriental, és una suma de les cultures bantú, àrab i shirazi (persa). El creuament entre aquestes va donar lloc precisament a la seva llengua, la més extesa al continent —és oficial a Uganda, Tanzània i Kenya— i tot un emblema per a l'orgull zanzibarenc.

És que a l'illa d'Unguja, com es coneix localment la més gran de Zanzibar —en realitat un arxipèlag integrat també per Pemba i altres illes petites—, es parla el suahili més pur d'Àfrica, el que es pren com a estàndard o variant més correcta. Un privilegi reconegut pels propis kenyates, per exemple, encara que al mateix temps aquests relativitzin la conveniència de parlar un idioma tan acadèmic: ells són molt menys estrictes i el seu argot s'enriqueix contínuament amb termes manllevats sense cap mania de l'anglès, l'àrab o qualsevol altra llengua amb la qual han estat en contacte.

INSTITUT DE SUAHLI

El fet és que Zanzibar ha esdevingut amb el temps una referència clara per a tots aquells que volen aprendre a parlar suahili i el seu “Taasisi ya kiswahili na lugha za kigeni” (Institut de Suahili i Llengües Estrangeres) atrau un creixent fluxe de “wazungu” (europeus) a les seves aules. Bé, una quantitat relativa, és clar, però que fa que els habitants de la capital no es soprenguin del fet que joves blancs s'adrecin als botiguers en la llengua autòctona. Els alumnes, per la seva banda, tampoc troben tan excèntric coincidir al bar de l'institut amb altres europeus amb els mateixos interessos idiomàtics. En tot cas, la pregunta és inevitable en una primera conversa entre te i te: “I tu per què vas decidir estudiar

suahili?”.

I ja sigui de la mà d'un professor o gràcies a les múltiples coneixences (tothom està molt interessat en ensenyar-te paraules en la seva llengua) es descobreix també que el suahili és una llengua conjugada a base de prefixos, amb poquíssimes excepcions, fàcil de pronunciar —aquest són alguns dels al·licients— i que els refranys o frases fetes són un dels seus trets característics i tota una font d'informació sobre un particular univers cultural.

No és casual que aquests “methali” (proverbis) es refereixin sovint a la velocitat o a la pressa amb què és recomanable realitzar les coses: “Haraka, haraka, haina baraka” (la pressa no té cap avantatge), “Pole pole ndiyo mwendo” (a poc a poc és com té lloc el moviment), etc. Com es pot deduir, aquí la pressa no és moneda de canvi i s'imposa la calma, la paciència, l'assaborir cada moment del dia. Encara que tampoc cal excedir-se. “Chelewa, chelewa, utamkuta mtoto si wako”, em recorda amb picardia la Salama, una de les filles de la família que m'acull durant tres setmanes al barri de Michenzani i que també treballa pels matins al “Taasisi”. Li pregunto què vol dir. “Si fas tard et pots trobar que el fill no és teu”, riu. La ironia i l'humor són, evidentment, un altre dels trets suahili. Tant com les veles mil·lenàries dels “jahazi” els falutx d'origen egipci que navegaven les aigües de l'Índic des de fa dos mil anys.

Però què s'amaga darrera aquesta letàrgia i hospitalitat que un troba al llarg dels 85 quilòmetres que van de punta a punta de l'illa? No tot és paradisiac entre les platges de sorra blanca de Nungwi, al nord, i els dofins que acompanyen els a Kizimkazi, al sud, el poble on es pot veure la mesquita més antiga que es coneix a l'Àfrica Oriental, amb inscripcions que daten de l'any 1107.

EL CLAVELL CAU

L'economia, per exemple, s'ha ressentit de la caiguda del preu del clavell al mercat internacional. Temps enrera, cap a la segona meitat del

Carrers de la Ciutat de Pedra de Zanzibar Town.

segle XIX, Zanzibar produïa el 90 per cent mundial d'aquesta espècia introduïda pels francesos des de les illes Seychelles i Maurici a principis del segle passat. Tot i que s'ha encoratjat la diversificació de cultius, l'economia local encara depèn en gran mesura del clavell.

Els centenars de milers d'aquests arbres que marquen, junt amb les palmeres, el paisatge d'Unguja i Pemba, han disminuït en nombre i la producció ha caigut de les 10.000 tones a les 500 tones anuals, mentre que la renda per càpita ha caigut dels 500 als 100 dòlars l'any. Maryan Darweshi, de l'Institut de Suahili, té una diagnosi menys estadística però molt significativa: "Si preguntes a la gent, tothom et dirà que està pitjor que abans".

Alguns busquen culpables a Dar Es Salam, la capital tanzana, on diuen que el president Benjamin Mkapa fa el possible per avortar qualsevol iniciativa de Salmin Amour, el president d'una Zanzibar dependent del continent però amb importants marges d'autogovern. Ho creu, per exemple, l'Omar, un dels artesans que treballa la fusta als tallers del Ngome Kongwe, el fort àrab. "Si Amour diu blanc, Mpaka farà negre. L'única solució és que ens separem", opina, potser obviant les dificultats de l'arxipèlag per ser econòmicament autosuficient.

Les ànsies de "llibertat", no obstant, estan prou alimentades per la història. Després de la sagnant revolució del 1964 que va foragitar els sultans omanís que havien instal·lat la seva capital a Zanzibar el 1840, aquesta va acabar unida políticament a la Tanganyika continental conservant una semi-autonomia que no es correspon, segons els illencs, amb un just traspàs de recursos econòmics.

L'Illa de les Espècies, porta d'entrada dels grans exploradors a partir de mitjans del segle XIX -Speke, Burton, Livingstone, Stanley...- i antic protectorat britànic, arrossega el trist passat esclavista amb un dissortat protagonisme. Sota el domini del sultanat omaní, més de 5000 esclaus arribaven cada any a l'illa procedents de l'interior carregat d'ivori. En plena campanya dels anglesos per fer efectiva l'abolició legal del tràfic d'esclaus, a principis de segle, 8.000 esclaus anuals seguien arribant a Zanzibar, la majoria via Bagamoyo,

Pati de l'Institut de Suahili i Llengües Estrangeres.

la ciutat costera que va esdevenir després la capital de l'imperi alemany de l'Àfrica Oriental.

Bagamoyo significa, en suahili, "el lloc on s'atura el cor" i alguna cosa més que el seu nom es respira de tràgic entre els seus edificis mig derruïts, que ningú pot ni semblar voler evitar que caiguin a trossos. A més d'un cementiri alemany, les runes que testimonien l'assentament d'àrabs i shirazis al segle XIV i una església amb un cartell a la porta que anuncia solemnement que la va traspasar un bon dia un tal Livingstone -el mateix que buscava Stanley, suposo-, a la platja es pot veure també una creu altiva que té l'honor discutible d'haver estat la primera en ser plantada per l'església catòlica en aquesta part del continent.

Sortosament, aquesta atmosfera d'una calma misteriosa, plena d'uns fantasmes del passat que no poden esborrar ni els hotels selectes que proliferen arran de la platja, no es respira als carrers estrets i laberíntics de Zanzibar Town, declarada Patrimoni de la Humanitat i un dels llocs d'Àfrica Oriental que més han fasci-

nat viatgers de tota espècie.

Mesquites, temples hindús, una església anglicana i la catedral catòlica emregeixen entre els edificis com a símbols de l'espiritualitat de diferent signe que conviuen a la Ciutat de Pedra. Una suma de cultures amb la paraula "karibu" com a comú

denominador a més de l'amor cap a la seva llengua. "Haba na haba kujaza kibaba" (de mica en mica s'omple la pica), animen al visitant quan aquest té dificultats lògiques per a retenir el vocabulari acabat

d'aprendre als jardins Forodhani, al davant del port, on tothom ve a menjar peix fregit acabat de pescar o un pollastre Tandoori segons la recepta hindú. Malgrat que aquí tot vagi a poc a poc, el temps passa i arriba el dia de tornar a embarcar-se. L'últim proverbi que s'aprèn resumeix tot un desig sincerament compartit. "Mili-ma na milima haikutani, lakini binadamu hukutana", que ve a significar "les muntanyes no es troben però les persones sempre acaben trobant-se" Mungu Akipenda.

***"Si Amour diu blanc,
Mpaka farà negre.
L'única solució és que
ens separem"***

INFORME ELABORAT PER LA COMISSIÓ QUE A XILE PORTA LA CAUSA DEL DETINGUT-DESAPAREGUT ANTONI LLIDÓ

SITUACIÓN REPRESIVA

El sacerdote valenciano Antonio Llidó Mengual, miembro del Grupo Cristianos por el Socialismo, formados por laicos y religiosos en el gobierno de la Unidad popular, fue detenido aproximadamente el 24 de septiembre de 1974, por agentes de la DINA, en una parcela ubicada a los alrededores de Santiago en circunstancias que se desconocen. Su arresto está al parecer relacionado con un grupo de personas vinculadas al MIR, entre ellas Ariel Salinas Argomedo, detenido por agentes de la DINA el 25 de septiembre de ese año, encontrándose también en calidad de detenido desaparecido. El padre Llidó fue trasladado al recinto de la DINA ubicado en José Domingo Cañas con República de Israel, en donde fue visto hasta mediados de octubre de ese año, fecha en que fue trasladado al recinto de incomunicados de Tres Álamos y que también estaba a cargo de la DINA. Desde este recinto, desapareció alrededor del 25 de octubre de 1974.

Durante su permanencia obligada en el recinto de José Domingo Cañas, fue cruelmente torturado y objeto de burlas por su condición de sacerdote. De las condiciones en que se encontraba, dan cuenta los testimonios de personas detenidas por la DINA y que sobrevivieron a las torturas y al método de desaparicimiento de personas implementado por ese organismo de seguridad del régimen militar.

Doña Rosalía Martínez Cereceda, detenida junto a su cónyuge Julio Laks Feller el 22 de septiembre de 1974 y trasladada al recinto individualizado, expone en su testimonio que el 24 de septiembre llegó a ese lugar el Padre Antonio Llidó, quien permaneció allí hasta mediados de octubre de 1974.

El sacerdote se encontraba muy mal de salud, sufría frecuentes hemorragias estomacales, sin embargo su ánimo era muy bueno y se dedicaba a reconfortar a los demás prisioneros. Por su parte, Julio Laks Feller declara que a los 2 ó 3 días de haber llegado el sacerdote, fue objeto de repetidas sesiones de interrogatorios y cada vez volvía en peor estado físico. Al cabo de 3 días, tenía grandes dificultades para moverse a consecuencia de los golpes y la aplicación de electricidad en todo el cuerpo durante

varias horas seguidas; tenía su camisa manchada con sangre y aparentemente tenía hemorragias internas y desgarros musculares. En una ocasión fue auscultado por un médico de la DINA, el cual recomendó su hospitalización inmediata, recomendación que fue rechazada por un Oficial de apellido Morel (se refiere a Marcelo Moren Brito) quien respondió que ello no era posible por cuanto los interrogatorios no habían concluido. El testigo agrega en su testimonio, que a pesar de su estado físico y del trato vejatorio que por su condición de sacerdote, mantuvo siempre una presencia de ánimo sorprendente y aún encontraba fuerzas para consolar a sus compañeros de celda, compartiendo también con ellos lo poco que tenían para comer. El testigo, a mediados de octubre de 1974 fue trasladado a 4 Álamos. Allí, a los pocos días presencié la llegada a ese lugar del padre Llidó quien fue recluido en la celda N°13. Su estado de salud era algo mejor, pero sufría aún grandes dolores. Alrededor del 20 del mismo mes, el sacerdote fue sacado de su celda y del recinto, junto a otros detenidos, con orden de llevar todas sus permanencias. Don Edmundo Lebrecht, en testimonio suscrito en Berlín, señala haber visto y conversado con la víctima durante los días 2 y 3 de octubre de 1974 en el recinto de José Domingo Cañas, enterándose que era sacerdote y que había sido detenido en una parcela de Santiago. Había sido víctima de aplicaciones prolongadas de golpes eléctricos y golpizas de todo tipo mientras permanecía maniatado a un camarote metálico. Por su condición de sacerdote, las torturas de que era objeto, estaban marcadas por el sado-sexualismo. Personalmente lo atendió cuando fue lanzado a la celda, en donde vomitaba y sufría fuertes estertores producidos por la angustiosa sed que provocan los golpes de corriente.

Doña Cecilia Jarpa Zúñiga, detenida por la DINA el 3 de octubre de 1974, expone en su testimonio haber sido trasladada a José Domingo Cañas en donde ya se encontraba en calidad de detenido el sacerdote Antonio Llidó.

En los primeros días de su estadía allí, sólo escuchó su nombre, pero posteriormente fue trasladado a su celda —entre el 8 y 12 de octubre— debido a su mal estado de salud. Allí pudo verlo y

constatar su mal estado físico, sufría una úlcera gástrica que había hecho hemorragia. A pesar de ello, conservaba una gran entereza, caracterizándose por su permanente preocupación por los demás detenidos. Asimismo doña Marta Caballero Santa Cruz, expresa en su testimonio haber sido detenida el 5 de octubre de 1974 y trasladada a José Domingo Cañas, en donde se encontraba detenido el padre Antonio Llidó.

La ex-detenido María Julia Andrés Plana, señala en su declaración que fue arrestada el 10 de octubre de 1974 y conducida con la vista vendada al recinto de José Domingo Cañas, en donde se percató de la presencia de numerosos prisioneros, entre ellos el sacerdote Antonio Llidó, quien se encontraba en mal estado de salud debiendo permanecer tendido en el suelo, sin embargo, mantenía presencia de ánimo, buen humor, y entregaba palabras de aliento a todos los que allí estaban. Agrega la testigo, que el 11 de octubre fue trasladada a Cuatro Álamos junto a un grupo de alrededor de 10 prisioneros entre los cuales se encontraba el sacerdote Llidó, siendo esta la última vez en que tuvo oportunidad de verlo.

El ex-prisionero Hermann E. Schwember Fernández, expone en su testimonio haber sido detenido el 8 de octubre de 1974 por la DINA, siendo trasladado directamente a Cuatro Álamos desde donde, los días 11 ó 12, fue sacado para ser interrogado a un recinto secreto. El 13 de octubre fue nuevamente llevado a Cuatro Álamos, permaneciendo recluido en la pieza N°13 que alojaba a unos 20 prisioneros. Allí encontró al padre Llidó Mengual, quien había ingresado en pésimas condiciones físicas, debido, según contó, a torturas por shock eléctrico y golpes en diversas regiones del cuerpo; tenía intensos dolores en el pecho y presentaba daño en la boca, glándulas salivales y en la dentadura. Por conversaciones que tuvo con él, pudo enterarse que su detención se produjo a raíz de la búsqueda de algunos activistas políticos conocidos por el Padre Llidó, y las torturas tenían por objeto que él entregara información sobre esas personas. Esa noche del día 13, los presos más antiguos organizaron un pequeño coro para levantar el ánimo a los que venían

llegando de las casas de interrogación y tortura. En la mitad de la sesión de cantó, se oyó la voz débil del cura que sumaba al coro y que siguió cantando un buen rato. En los días siguientes, Antonio cantó, bailó, hizo clases de francés y conversó largamente con todos los presos de la celda. En su condición de sacerdote, era buscado por los prisioneros que requerían ayuda para reflexionar sobre su propia situación. Cerca de un día domingo, se propuso que celebrara una misa, lo que suscitó un largo y fraternal debate pues no había dificultad para obtener pan, pero el padre insistía que era necesario algo de vino, aunque sólo fueran unas gotas. Ocasionalmente tenían acceso a un guardia más razonable, Carlos "Mauro" (Carlos Carrasco Matus, posteriormente detenido y desaparecido), y a él le pidieron que consiguiera vino. El guardia manifestó tener dificultades para ese domingo pero que para el próximo haría lo posible por ayudar. El padre no se hacía muchas ilusiones respecto de salir luego de prisión e insinuó un par de veces, en forma tranquila, que sabía que lo que le esperaba no sería nada de fácil. Una mañana, alrededor del 25 de octubre, entró la guardia muy temprano a buscar a un grupo de detenidos, entre los que se encontraban Antonio Llidó, un arquitecto de nombre Carlos Gajado Wolff y el sociólogo Ariel Salinas, todos desaparecidos hasta la fecha. Agrega el testimonio en su testimonio, que mantiene en su retina la forma apresurada como Antonio, medio dormido, se vistió y se puso en fila y los miraba en forma tranquila, mientras los demás prisioneros se hacían de que quizás los llevaban a la sección "Libre Plástica". Otro sobreviviente de las casas de tortura de la DINA, don Juan Ramón Ramírez Cortés, detenido el 16 de enero de 1974 y que permaneció recluido en los recintos de Londres 38, Tejas Verdes, Cárcel de San Antonio, Cuatro Álamos, Ritoque y Puchuncaví, señala que en los dos primeros lugares fue objeto de todo tipo de torturas y vejaciones que lo dejaron en muy malas condiciones físicas. A Cuatro Álamos llegó el 30 de agosto de 1974, cuando aún ese recinto estaba a cargo de Carabineros, luego se hizo cargo la DINA, cuyo agente a cargo era uno de apellido Pacheco (se refiere a Pacheco Conrado). Expresa el testimonio en su declaración, que pasadas las Fiestas Patrias de ese año, ingreso a su celda un sacerdote español, el Padre

Antonio Llidó, de carácter firme, pero de profunda humanidad. En la noche en ingreso se encontraba en malas condiciones, había sido torturado durante días, estaba físicamente destrozado y no podía moverse. Como estaban realizando un show, le pidieron que cantara, a lo que se negó por estar muy cansado; días después cantó y bailó una "Jota", pese a que se seguía sintiendo muy mal, tenía al parecer lesiones internas y sólo podía tomar leche. Al cabo de un tiempo lo sacaron de la celda y nunca más supo de él. Finalmente, don Cristián Esteban Van Yurick Altamirano, da cuenta en su testimonio haber sido detenido por la DINA el 12 de julio de 1974 siendo trasladado a Londres 38 en donde fue sometido a intensos interrogatorios con aplicación de tortura. Posteriormente fue llevado a Cuatro Álamos siendo recluido en la celda N° 13, por donde pasaron numerosos prisioneros entre ellos el sacerdote Antonio Llidó Mengual, quien cayó en relación a Ariel Salinas Argomedo, según su propio convencimiento. Cree que la detención del sacerdote se produjo en la semana del 20 de septiembre de 1974, en una parcela. Pasó varios días en José Domingo Cañas. Le contó una anécdota que le sucedió con unos paquetes de maicena: que cuando los agentes iban a tratar de comérselos, descubrieron que tenían papeles con datos. Él cantaba mucho y organizó un coro entre los detenidos.

Cabe señalar, que el padre Antonio Llidó Mengual fue procesado en la causa A-637 de la Fiscalía Naval de Valparaíso, junto a varias personas acusadas de ser militantes del MIR. En dicha causa, al igual que otros inculcados que fueron arrestados por la DINA y que se encuentran en calidad de detenidos-desaparecidos, fue declarado rebelde suspendido de tramitación de la causa hasta su presentación o aprehensión

Pese a las numerosas gestiones y diligencias realizadas por su familia, autoridades de Iglesia, Consulado de España y grupos de religiosos de diversos países, aún se desconoce la suerte que corrió en manos de la DINA.

GESTIONES JUDICIALES Y/O ADMINISTRATIVAS

Por el hecho de que su familia no reside en Chile, no fue posible realizar gestiones judiciales en su favor hasta

1992. Sin embargo, fueron diversas las gestiones y consultas a las autoridades militares. Don Jesús Rodríguez Iglesias, sacerdote español, dejó constancia en declaración jurada de sus gestiones realizadas para ubicar el paradero del Padre Llidó. En ella expresa que realizó tres visitas del Obispo de Valparaíso, don Emilio Tagle Covarrubias. En la primera de ellas, ocurrida en marzo de 1975, el señor Obispo le señaló que había hablado con un Ministro de Estado, y éste le había comunicado que efectivamente Antonio Llidó estaba detenido en un lugar de reclusión y que se encontraba bien. Posteriormente, en el mes de mayo de ese año, el señor Obispo le comunicó que había hablado con muy alta autoridad de Estado, en vistas a solucionar el problema del sacerdote detenido. Al mes siguiente, junio de 1975, monseñor Tagle estaba anímicamente decaído y le expresó "que por información recibida de un Ministro de Estado, había sabido que Antonio Llidó, al momento de ser trasladado de un recinto de detención a otro, se había fugado, le agregó el Obispo "no puedo entender esta situación. No logro entender lo que pasó".

Noticias similares, le comunicó el señor Obispo a la familia del sacerdote en comunicaciones telefónicas. También resultaron infructuosas las gestiones realizadas por la Embajada de Bélgica en Chile, de Amnestry Internacional, la Cruz Roja Internacional, la Nunciatura de Chile, las Naciones Unidas y la Embajada de España en Chile.

En enero de 1992 fue presentado ante el 14 Juzgado del Crimen de Santiago una querrela por aplicación de tormentos y secuestro a favor de Antonio Llidó Mengual, este proceso ingresó con el rol 113608-FL.

En la presentación se solicitó entre otras diligencias que se cite al Oficial de Carabineros Ciro Amerto Torre Sáez, que a la fecha de la detención de Llidó se desempeñaba en la DINA a cargo del recinto secreto de detención de José Domingo Cañas, recinto donde se mantuvo en cautiverio a la víctima, que se cite a declarar a Marcelo Moren Brito, Oficial de Ejército que también cumplió funciones operativas en la DINA y al Oficial de Gendarmería Orlando Manzo Durán, quien fuera el responsable del recinto de la DINA llamado Cuatro Álamos.

A diciembre de 1992 la causa se encontraba en estado de sumario con diligencias pendientes.

CINE I SOLIDARITAT (2)

Amb aquestes noves línies que reincideixen en el tema cinema-solidaritat, intentaré explicar quina és la paradoxa que sorgeix quan intentem unir aquests dos conceptes. En el primer article, intentava demostrar la impossibilitat que ambdós anessin junts, ara, defensaré el contrari, precisament, perquè es tracta d'una paradoxa. La solidaritat, tots hi estarem d'acord, la definim com l'acció, individual o col·lectiva, d'ajudar els altres a aconseguir el que considerem bàsic i digne, que és, en definitiva, allò al que tots aspirem i que hi tenim dret. Per tant, qualsevol llenguatge, literari, oral o visual, que aconseguixi despertar consciències o educar en la solidaritat és, per si mateix, solidari.

Ara bé, no necessàriament un missatge amb un contingut explícitament solidari aconseguix el seu objectiu, tampoc ho pot deixar de ser un que no s'ho plantegi deixar. Moltes vegades, un film de ficció amb una història convencional ha pogut arribar a la consciència de l'espectador i li ha despertat inquietuds de caràcter solidari. M'explico, quan Jean Renoir, per exemple, realitzà EL RIU, no el feia així per motius humanitaris explícits, ara bé, la seva pròpia sensibilitat, independentment de la seva professió de director cinematogràfic, aconseguí que, davant una obra com aquesta, qualsevol persona es reconciliés amb l'ésser humà. D'altra banda, avui en dia, immunitzats amb el bombardeig iconogràfic que representen la multitud d'imatges que sobre desgràcies humanes rebem, qualsevol documental informatiu sobre fets de denúncia, poca feina commovedora pot arribar a fer davant un espectador que, per defensa social, ha après a mantenir-se indiferent.

Guzmán, director de LA BATALLA DE XILE, amb motiu de la presentació d'un dels seus últims treballs sobre el Xile actual, ens deia que li havia resultat molt difícil tornar a plantejar-se una mirada al país de la mateixa manera que ho havia fet abans. El documental, ja sigui muntat exclusivament amb imatges autèntiques o bé s'opti per la dramatització, tal i com s'entén de manera clàssica

el seu muntatge, ja no és eficaç. Per això mateix, és necessari cercar noves maneres de pensar què és el que ha de ser, avui en dia, un document visual, sobretot, aquell que, per objectiu, tingui la responsabilitat de cridar la solidaritat dels espectadors. Segurament, una de les maneres és la de provar d'utilitzar la pròpia sintaxi del cinema de ficció, al cap i a la fi, el que interessa atrapar és l'essència dels problemes que es tractin, independentment, de si el que s'ofereix és o no és real. No oblidem, per exem-

“Les pantalles cinematogràfiques són una interessant plataforma educativa”

ple, que un dels films de denúncia i de voluntat testimonial més paradigmàtics és NIT I BOIRA, d'Alain Resnais i, precisament, el seu títol i el seu començament són una metàfora, per tant, una invenció convencional absolutament acceptada com un recurs per a mostrar la veritat.

Inventar noves formes visuals que facilitin el matrimoni cinema / solidaritat és, a més a més, un cas de responsabilitat educativa. El percentatge de públic jove a les sales de cinema, sobretot des de la consolidació de les macroàrees de multisales, és molt gran, per tant, les pantalles cinematogràfiques són una interessant plataforma educativa que hauríem de potenciar. De la mateixa manera que l'ecologisme, per moda, ha esdevingut un element a considerar com a rendible i s'introdueix, fins i tot, en la publicitat per a la venda de cotxes, per què no arribar a fer el mateix amb el concepte que ens ocupa?. Si una marca de roba com Benetton ho ha fet, qui diu que no pot ser un nou element a tenir en compte a efectes de rendibilitat comercial?

Anteriorment, deia que la intoxicació quotidiana d'imatges “veritats” és tal, que hem arribat a la immunitat emo-

per Ana Fernández Álvarez*

cional, per tant, ja va sent hora de cercar altres mecanismes i estètiques que ajudin a l'efectivitat comunicativa quan, per justícia, estem obligats a mostrar-nos solidaris. Els telenotícies o programes de periodisme d'investigació han esdevingut l'epicentre de la cultura mediàtica que, en un futur molt immediat, fusionant-se amb la pantalla de l'ordinador domèstic i fent assequible la navegació i l'obtenció de qualsevol tipus d'informació, poden, sense una educació adequada de la lectura de la imatge, arribar a ser l'element més pertorbador en quant a insensibilitat front els problemes dels altres. La millor manera d'aconseguir fer un cinema que, com a llenguatge, resulti solidari, passa per reivindicar i fer possible mantenir el seu consubstancial caràcter d'espectacle, és a dir, lúdic i col·lectiu, enfront de les pràctiques individualistes de consum cibernètic i, a més, com deia en l'anterior article, fer possible interessar al gran públic pel cinema d'altres cultures. En aquest cas, segurament, el cinema africà d'Idrissa Ouedraogo o el de Mama Keita, per exemple, resulten formes molt adequades per a educar en la tessitura de la Solidaritat i, a més, pel sol fet de tractar-se d'un cinema del Sud, no vol dir que sigui un cinema avorrit. La dependència audiovisual del model occidental és una forma més de racisme amb resultats molt negatius des del punt de vista cultural i també econòmic, la gent parlem i discutim del què veiem als mitjans, i no ho fem del que desconeixem, així, construïm un imaginari universal absolutament partidista. Quasi sempre, l'arbre no deixa veure el bosc i tan peremptori és subvencionar programes d'ajut per al desenvolupament del Tercer Món, o aconseguir una quota de pantalla proteccionista vers la llengua catalana, com cercar una legislació cultural que promogui quotes proteccionistes vers la cultura cinematogràfica dels mal anomenats Altres Cinemes.

*Ana Fernández Álvarez, és Doctora en Història de l'Art.

Biblioteca de la Lliga dels Drets dels Pobles.

De les novetats entrades recentment destaquem:

○ **AMNISTIA INTERNACIONAL, INFORME 1998**

Un año de promesas rotas, Amnistía Internacional

Ediciones Amnistía Internacional, Madrid, 1998, 440 pags.

Aquest informe documenta els abusos que contra els drets humans han comès tant els governs com grups d'oposició armada en més de 140 països i territoris de tot el planeta. L'horror que es documenta ha de ser l'estímul que mogui a tots els que tenen poder per què facin tot el que estigui al seu abast per a protegir els drets continguts en la Declaració Universal dels Drets Humans.

○ **INFORME SOBRE DESARROLLO HUMANO 1998.**

Equip del Programa de les Nacions Unides per al Desenvolupament.

Ediciones Mundi-Prensa, Madrid, 1998, 228 pags.

El creixement mundial del consum que ha significat part del progrés històric d'aquest segle XX. Els consumidors frueixen d'una abundància sense precedents. Aquest creixement, però, ha deixat fora d'aquesta explosió a més de 1000 milions de persones. Tot això ha portat desigualtat, tensions ambientals i efectes socials negatius.... La globalització ha difós nous productes a nous mercats, creant noves oportunitats, però creant noves necessitats de seguretat dels productes i informació al consumidor. Aquestes tendències estan menyscabant les perspectives de desenvolupament humà. Aquest informe examina els reptes que tots els pobles i països enfronten: forjar pautes de consum que siguin més propícies al medi ambient, més equitatives, que satisfacin les necessitats bàsiques i que protegeixin la salut i la seguretat dels consumidors.

○ **MULTICULTURALISME I EDUCACIÓ**

José Antonio Jordán (Coordinador)

Edicions de la Universitat Oberta de Catalunya, Edicions Proa, Barcelona, 1998, 163 pags.

Al llindar el tercer mil·lenni, el fet multicultural és present de manera inherent en la nostra societat. Aquest llibre ofereix una visió global, i alhora immediata, de la rellevància que aquest fet té sobre la difícil tasca d'educar. El lector hi trobarà una actualitzada descripció del multiculturalisme, un aclariment del polèmic concepte de diversitat cultural, i un ric conjunt de propostes concretes per a afrontar – des de l'escola fins als mitjans de comunicació- la tan necessitada i desitjada educació multicultural.

○ **ISLAM Y DEMOCRACIA EN EL MUNDO QUE VIENE.**

Emilio Menéndez del Valle

Instituto Universitario de Desarrollo y Cooperación, Los Libros de la Catarata, Madrid, 1997. 317 pags.

Enfront a la percepció generalitzada que contraposa Islam i democràcia, aquest llibre sosté que la vinculació entre ambdós, encara que complicada, és possible. Democràcia, Estats i relacions internacionals són analitzats a l'hora de recordar que altres sistemes culturals, com l'occidental, en el seu origen determinats pel fet religiós, han necessitat segles per evolucionar.

○ **LOS RACISMOS COTIDIANOS**

Ariane Chebel d'Appollonia

Edicions Bellaterra, Barcelona, 1998, 95 pags.

El racisme no és recent, però més enllà del racisme d'extrema dreta, el racisme quotidià és una amalgama d'actituds i opinions heterogènies dirigides a l'estigmatització de l'altre. La nova cara del racisme es manifesta en els insults emmascarats, els nous espais de segregació social, la recerca per a la difusió d'ideologies excloents com Internet o la transformació del dret a la diferència en una excusa per a la discriminació i la marginació de certs grups minoritaris... Entre la dinàmica d'exclusió i l'exaltació de les identitats, aquest llibre aposta per un sistema de convivència que no es tradueixi ni en una democràcia dels guetos ni en una república dels oprimits.

○ Vegeu també la secció "un llibre, un autor" a l'última pàgina

DES DE LA JUNTA...

COORDINACIÓ, EFICÀCIA, AUTOCRÍTICA... LA CAUSA S'HO VAL!

Ningú s'atreveix a dir que té l'exclusiva de l'anomenat canvi social, polític o econòmic. En canvi, però, cada vegada més persones i organitzacions proclamen la urgència de fer-lo possible. El fenomen dels "nous" moviments socials és un fet indiscutible i que abasta quasi tots els camps de la possible intervenció organitzada no-governamental, no-lucrativa o simplement privada: pacifistes, ecologistes, d'alliberament personal, de solidaritat i cooperació, d'objecció de consciència, de drets humans,... Cada organització o moviment formula una anàlisi del camp de treball escollit i proposa accions adreçades a reduir el problema.

Les organitzacions que aquí parlarem són les de defensa dels drets humans i les de cooperació al desenvolupament.

No totes les ONG's tenen el mateix origen. Existeix un cert acord en agrupar-les en confessionals, solidàries, politico-sindicals, i de serveis entre d'altres. Encara que amb matisos, treballen per bastir una cultura de la cooperació entesa com intercanvi, instrument de coneixement mutu, viu i personal entre diverses societats, i eduquen en la perspectiva de la realitat internacional global, busquen el canvi de les estructures que fan possible el subdesenvolupament i per tant la democratització de les relacions internacionals.

La qüestió clau és veure si se'n surten a l'hora de concretar les seves intencions inicials.

Estem parlant del sector privat. Ara no parlem de les iniciatives públiques que necessàriament mouen més recursos encara que no tots els que la problemàtica urgeix i la seva responsabilitat política demana.

És evident que les ONG's mouen pocs recursos en diners, en capacitat de movilització i en creació d'opinió, pensament i cultura. És evident, però, que en pocs anys la movilització ha augmentat, els recursos també i l'opinió pública és més favorable almenys a casa nostra. Hi ha coses, però que es podrien millorar.

La primera és l'excés d'organitzacions i la insuficient coordinació entre elles. No sempre la cultura de la cooperació és la pràctica habitual entre les mateixes entitats. Tot i que a Sabadell hi ha una pràctica coordinació entre les ONG's més antigues, segur que podríem trobar més camps d'actuació conjunta i si volguéssim fin i tot seria possible ajuntar-ne més d'una. És una qüestió de personalismes? o més aviat de generositat i voluntat d'afinar poques organitzacions però fortes i amb capacitat d'incidència?

La segona és la independència econòmica i política. Són independents en les coses bàsiques que els permeti ser lliures per dir i fer? Una ONG és una ONG -deia en Joan Gomis. Algunes d'àmbit estatal o nacional semblen corretges de transmissió dels aparells dels partits o dels governs. Com es poden dir no-governamentals?

Hi ha un tercer problema, entre d'altres, potser més relacionat amb les ONG's mitjanes com la nostra que és la

qüestió del voluntariat i el professionalisme. Ens podem preguntar: no cal buscar l'eficàcia? Hem d'usar els instruments de gestió i comunicació del "sistema"? Val tot?: Maratons, targetes VISA LLIGA, comprar productes que automàticament et fan solidari. No es perverteix l'objectiu fundacional?

I la Lliga què?

La Lliga porta vint anys de treball a Sabadell i quatre a Granollers. Han estat anys de gran intensitat en quasi tots els camps de l'activitat associativa i podem dir que la nostra entitat ha contribuït força a augmentar la sensibilitat ciutadana en els nostres objectius.

La nostra petita història és com la de moltes entitats. Tot comença amb un grup impulsor que, amb més ganes que coneixements i mitjans, es va llençar al carrer amb la seva proposta il·lusionada. De vegades aquestes iniciatives duren el que duren. Altres vegades els amics dels impulsors s'apunten a la causa i la cosa tira endavant. Els diferents suports institucionals ajuden a donar un cop de mà i si realment s'esta omplint un buit, "Tin-vent" es consolida i els ciutadans poden comptar amb un punt de referència on adreçar-se sobre aquell tema concret.

A la Lliga li ha passat el mateix. En aquests moments podem dir que després de vint anys estem oferint uns serveis bàsics (Biblioteca, Serveis de recursos didàctics, Revista Papers, Full informatiu, Punt d'informació, Politeia) i uns grups de treball oberts a qui vulgui implicar-se d'una manera més estable (Educació, indigenisme, Àfrica, Bòsnia ...).

De totes maneres ens cal preguntar-nos de tant en tant si anem en la direcció correcta, si omplim el buit detectat, si ho fem com cal...

La darrera Jornada anual -és la tercera que fem- ens va servir per analitzar el creixement de la Lliga, la implicació personal al projecte i la necessària renovació de persones i maneres d'organitzar-nos. Es va constatar il·lusió i ganes de treballar en la direcció proposada (Document marc) així com la necessitat de millorar els procediments organitzatius i la formació interna dels propis associats. El treball en xarxa també va ser objecte d'anàlisi i constatació de les diferents coordinacions a les quals pertanyem.

La valoració personal que en faig de la Jornada és prou positiva. Penso, però, que no ens escapem del tot dels vicis o inèrcies de qualsevol grup humà. La Lliga és un instrument al servei dels drets més elementals de les persones i dels pobles. És una eina. No una finalitat en si mateix. Sempre ens podem qüestionar com ho fem i si cal que ho fem. Tot és qüestió de no engantjar-nos a res i tenir la valentia de canviar. La causa s'ho val!

Vicenç Creus i Soley

GRANOLLERS DEMANA L'EXTRADICIÓ DE PINOCHET

La Lliga dels Drets dels Pobles de Granollers va organitzar, juntament amb Amnistia Internacional i el Consell Municipal de Cooperació i Solidaritat de Granollers, un acte per demanar l'extradició de Pinochet. L'escenari va ser la plaça de La Porxada, on entitats i partits polítics van demanar a l'Ajuntament l'adopció d'uns acords a favor de l'extradició del general xilè. L'acte es va centrar

en la lectura d'un manifest, a càrrec del coordinador d'Amnistia Internacional de Granollers, Xavier Burgués. En el manifest es sol·licita al Govern i a les institucions democràtiques "l'extradició de Pinochet perquè pugui ser jutjat pels crims contra la humanitat que va practicar en la seva dictadura". El manifest demana també que es dediqui un carrer de Granollers a Salvador Allende, president de

Xile assassinat en el cop d'estat de l'11 de setembre de 1973.

Prèviament al manifest, es va llegir l'últim poema que va escriure el xilè Víctor Jara, abans de ser assassinat. La lectura va anar a càrrec de Francesc Puig, membre de la Lliga dels Drets dels Pobles de Granollers, que va patir personalment la dictadura xilena.

ONZE MILIONS PER A MATALGALPA

La Fundació Sabadell Solidari ha recaptat 11 milions de pessetes per ajudar a fer front a la tragèdia que l'huracà Mitch va causar a Centramèrica. Aquesta quantitat ha sorgit de les aportacions d'entitats, empreses i particulars de Sabadell i comarca.

Els diners s'han destinat a Matagalpa, població de Nicaragua agermanada amb Sabadell, i amb la qual l'ONG local Solidaritat amb Centramèrica (SAC) hi realitza un projecte de cooperació des de fa anys. La Fundació Sabadell Solidari ha considerat que enviar tots els ajuts a

una sola població garanteix l'eficàcia i a més, el fet de tenir contactes amb aquesta ciutat des de fa molt temps, és garantia que els diners arribin realment on fan falta.

De moment, l'aportació econòmica de Sabadell s'està utilitzant a Matagalpa per construir nous habitatges.

REFLEXIÓ ANUAL

Un moment de la Jornada de Reflexió de la Lliga.

Per tercer any consecutiu, la Lliga dels Drets dels Pobles va organitzar una jornada de reflexió el passat dissabte 7 de novembre, a la qual estaven convidats tots els socis de la Lliga. Enguany, la trobada va tractar principalment de les millores que caldria efectuar a l'entitat, tant en l'organització interna com en la projecció externa o el compromís personal dels seus membres.

Dels acords presos, destaquen la renovació de la junta, la potenciació del seu paper dins l'entitat i la necessitat de formació dels membres dels grups de treball tant en dinamització i organització de grups com en els temes de fons que tracta la Lliga.

A més de reflexionar conjuntament sobre temes claus que afecten el bon funcionament de l'entitat, la jornada anual de la Lliga té l'objectiu de posar en contacte, almenys un cop a l'any, el màxim de socis i col·laboradors dels diferents grups de treball.

RETALLS DE PREMSA

LES ESTRATÈGIES DE LA FAM

Per què la fam segueix acabant amb poblacions senceres? Perquè la fam s'ha convertit en una arma política. Ha sorgit una veritable estratègia de la fam, conduïda amb indecència in creïble pels dirigents o organitzacions als quals la fi de la guerra freda ha privat de les seves rentes financeres. A Somàlia, al Sudan, a Libèria, a Corea del Sud, a Birmània o a l'Afganistan, els responsables governamentals o els homes de la guerra prenen com a ostatges ciutadans innocents i els sotmeten a la fam per obtenir uns objectius polítics. A vegades amb una extrema crueltat, com a Sierra Leona.

El professor Amartya Sen, que ha rebut el premi Nobel d'Economia, afirma: "Un dels fets més destacables de la terrible història de la fam és que no es produeix mai una situació greu de fam en cap país dotat d'una forma democràtica de govern i que posseeixi una premsa relativament lliure". Oposant-se a les tesis neoliberals, s'estima que cal donar a l'Estat, i no al mercat, una major responsabilitat en la promoció del benestar de la societat.

Ignasi Ramonet
LE MONDE DIPLOMATIQUE,
novembre de 1998.

LA CARA TURCA D'EUROPA

(...)La massiva immigració extracomunitària, principalment africana i asiàtica, crea diferències de fons difícilment salvables que obligaran no molt tard a repensar la manera de ser europeu en un sentit pluricultural i multiètnic que pot necessitar conceptes legals i institucionals d'una llargada de mires que per ara no es percep.

La presència a Itàlia d'Abdullah Oca-

lan, dirigent del Partit dels Treballadors del Kurdistan (PKK), en lluita armada contra l'Estat turc, col·loca la UE de ple davant d'aquesta realitat sobre la futura Europa.

Tractant-se de Turquia això ocorre en tres aspectes: la renúncia de la UE a integrar Turquia com a membre de ple dret, la penetració immigratòria massiva procedent de Turquia, el tractament que cal donar als conflictes de les minories.

Que Ocalan sigui reclamat per Turquia com a cap d'una organització guerrillera i terrorista no crea problemes només a Itàlia. La UE en el seu conjunt ha de fer una reflexió en profunditat sobre el que això significa. (...)

A Alemanya, hi ha dos milions de turcs, dels quals més de 500.000 són kurds. I uns 120.000, partidaris del PKK. Els alemanys han patit en la seva pròpia terra el terrorisme kurd. Precisament per això des de Bonn es va reclamar la captura del líder del PKK. Però ara el Govern alemany es guarda prou de demanar la seva extradició al Govern italià que el va detenir. (...)

Turquia està ja, en certa manera, ficada en la UE. Els seus problemes es converteixen en problemes comunitaris. Deu mil kurds es van manifestar a Roma a favor d'Ocalan. Procedien d'Alemanya, França, Gran Bretanya i Suècia. (...)

Els europeus comunitaris hem de començar a prendre'ns tot això molt seriosament, al pensar en els límits exteriors de la UE. També al preveure la configuració ètnica i cultural interior i els seus efectes polítics.

No és un fet a encarar amb el deficient instrument dels acords de Schengen per a el control de la immigració. Ni mitjançant lleis nacionals d'estrangeria més o menys conjuntades. Farà falta un projecte global europeu que només la creació d'una veritable política comuna pot establir.

LA VANGUARDIA, 22/11/1998.

UN LLIBRE, UN AUTOR

KUMA, Història de l'Àfrica negra

A Kuma, l'autor ens ofereix una síntesi de la història africana, un recorregut des dels temps més antics fins a l'actualitat, posant especial èmfasi en la descripció de les èlits i les estructures socials, així com en l'exposició de les cultures africanes, un passeig pel esdevenir històric en el que el lector trobarà aclaridors models de contrastació i nombroses propostes per a reflexionar sobre la configuració del continent negre, des d'una doble perspectiva teòrica, sincrònica i en les seves fases d'evolució. En franca oposició amb la imatge immobilista que, sovint es difon en els mitjans de comunicació. Encara que inicialment dirigit a l'estudiant universitari, el llenguatge i l'enfoc didàctic d'aquest llibre el fan ben accessible al gran públic lector

Edicions Bellaterra 2000, S.L.,
Barcelona, 1998, 303 pàgs.

FERRAN INIESTA (Barcelona, 1946)

Després d'exercir la docència a les universitats de Dakar i Antananarivo, és en l'actualitat professor d'història d'Àfrica a la Universitat de Barcelona. Especialista en l'estudi dels processos polítics d'Àfrica, entre les seves obres cal destacar *Bajo la cruz del sur* (1993) i *El planeta negro* (1998)

**LLIGA DELS DRETS
DELS POBLES**

Revista Papers

Edita: **LLIGA DELS DRETS DELS POBLES**

Direcció: Quilo Martínez

Consell de Redacció: Carles Cascón, Vicenç Creus,
Núria Farell, Albert Roig.

Imprimeix: Seralfi, Indústria Gràfica Publicitària.

Amb la col·laboració de

Generalitat de Catalunya

Comissionat per a Actuacions Exteriors

La Lliga dels Drets dels Pobles és una Organització No Governamental reconeguda per les Nacions Unides i per la UNESCO. La Secció catalana té la seva seu a:

Sabadell: Ca l'Estruch, carrer Sant Isidre cantonada Lluís;

Granollers: Casal de Cultura Sant Francesc, carrer d'Espí i Grau, 1.

Telèfon i fax: 723 71 02 **Adreça Postal:** Apartat de Correus 2045, 08200 SABADELL

e-mail: lliga@pangea.org